

UCHWAŁA Nr XVI/97/2016

RADY GMINY PĘCZNIEW

z dnia 5 lutego 2016 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny

dla Gminy Pęczniew na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 zm. poz. 1045, poz. 1890) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 zm. poz. 1045, poz. 1830) uchwała, co następuje:

§1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pęczniew na lata 2016-2018 w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pęczniew.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Juraj Zych
Juraj Zych

Załącznik
do Uchwały nr XVI/97/2016
Rady Gminy Pęczniew
z dnia 05 lutego 2016

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE PĘCZNIEW
NA LATA 2016 - 2018**

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	4
III.	DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA W GMINIE PĘCZNIEW.....	5
IV.	ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016-2018	7
V.	CELE I REALIZACJA PROGRAMU.....	8
VI.	ODBIORCY PROGRAMU.....	10
VII.	REALIZACJA PROGRAMU.....	10
VIII.	OCZEKIWANE EFEKTY.....	11
IX.	FINANSOWANIE.....	11
X.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	11

I WSTĘP

„Środowiskiem o absolutnie kluczowym znaczeniu dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania człowieka jest rodzina.” – R. Pomianowski „Wyuczona bezradność po ludzku”

Rodzina w rozumieniu socjologicznym, to grupa lub instytucja społeczna. Rodzina jest pierwszym a zarazem najważniejszym środowiskiem dla rozwoju dziecka. Niestety często problemy, jakie mają miejsce w rodzinie, tj. bezrobocie, alkoholizm, przemoc itp. wpływają na powstanie dysfunkcji w zakresie pełnienia roli opiekuńczo-wychowawczej, dlatego tak ważne jest objęcie wsparciem całej rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęczniewie w ramach działań wspierających rodziny niewydolne od 2012 r. zatrudnia asystenta rodziny, który sporządza diagnozy obszarów deficytowych oraz programy naprawcze, pomaga w planowaniu budżetu domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych.

Priorytetem podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego działań jest wspieranie rodzin biologicznych oraz rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej. Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi wymagają stałego monitorowania, dlatego istotną rolę odgrywa współpraca poszczególnych instytucji, które mają bezpośredni kontakt z rodzinami, tj. GOPS, policja, kurator, służba zdrowia, placówki oświatowe. Ważne jest również wsparcie ze strony środowiska oraz krewnych, ale przede wszystkim chęć współpracy ze strony rodziny, która potrzebuje pomocy.

Gminny Program Wspierania Rodziny określa zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych jak również w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w wychowywaniu dzieci.

W Gminie Pęczniew Gminnym Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest strategicznym dokumentem, który został opracowany w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie.

II PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.),
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 859 ze zm.),

III DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA W GMINIE PĘCZNIEW

Gmina Pęczniew jest gminą wiejską. Sporządzona diagnoza demograficzno – społeczna oparta jest na dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pęczniewie oraz danych pozyskanych z Urzędu Gminy Pęczniew i Powiatowego Urzędu Pracy w Poddębicach. Dane statystyczne na przestrzeni trzech ostatnich lat przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Stan ludności (w osobach) Gminy Pęczniew w latach 2013 – 2015

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	3620	3 522	3 576
Kobiety	1807	1 762	1 789
Mężczyźni	1 813	1 760	1 787

Zródło: dane uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Pęczniewie

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poddębicach.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Bezrobotni - ogółem	175	194	192
w tym kobiet	71	80	83
Bezrobotni długotrwale - ogółem	138	130	121
w tym kobiet	52	44	45
Osoby zarejestrowane z prawem do zasiłku - ogółem	14	11	16
w tym kobiety	2	6	7

Zródło: dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Poddębicach

Tabela 3. Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych - ogółem

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	308	371	362
Liczba świadczeń pieniężnych	124	159	154
Liczba świadczeń niepieniężnych	193	224	211
Liczba rodzin ogółem	188	202	191
Liczba osób ogółem w rodzinach	631	664	636

Zródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Główne powody przyznawania pomocy

POWODY PRYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ			
	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ubóstwo			
Liczba rodzin ogółem	110	133	133
Liczba osób ogółem w rodzinach	366	439	449
Bezrobocie			
Liczba rodzin ogółem	84	84	86
Liczba osób ogółem w rodzinach	289	264	271
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin ogółem	62	63	61
Liczba osób ogółem w rodzinach	157	153	159
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin ogółem	88	98	86
Liczba osób ogółem w rodzinach	299	300	272
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego			
Liczba rodzin ogółem	35	44	37
Liczba osób ogółem w rodzinach	197	227	197
Alkoholizm			
Liczba rodzin ogółem	9	9	9
Liczba osób ogółem w rodzinach	21	23	23

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że na terenie gminy Pęczniew wystąpił spadek demograficzny a potem wzrost do roku 2014. Jednocześnie obserwujemy, że z roku na rok wzrasta liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są głównie z powodu: ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na podstawie powyższej analizy widoczny staje się problem związany z nadużywaniem alkoholu u osób korzystających z pomocy społecznej. W rodzinach dotkniętych kłopotami tego typu najczęściej dochodzi do zaburzenia wzajemnych relacji i osłabienia więzi rodzinnych.

Na terenie gminy Pęczniew funkcjonuje jedna rodzina zastępcza spokrewniona sprawuje opiekę nad 1 dzieckiem, jedna rodzina zastępcza niezawodowa sprawuje opiekę nad jednym dzieckiem, i jeden rodzinny dom dziecka z ustanowioną opieką nad 8 dzieci.

IV ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016 – 2018

1. MOCNE STRONY

- Otwartość Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym;
- Wykwalifikowana kadra działająca na rzecz rodziny, dobre rozeznanie środowisk;
- Dobra współpraca z placówkami oświatowymi i placówkami służby zdrowia;
- Systematyczne monitorowanie rodziny zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych;
- Umożliwiony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne;
- Zabezpieczenie niezbędnych środków na rzecz realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny;
- Oferta pomocy w zakresie przemocy w rodzinie (Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Terapeutyczno – Konsultacyjny w Urzędzie Gminy Pęczniew);
- Ciągły rozwój poradnictwa rodzinnego;
- Rozwijający się system pieczy zastępczej;
- Realizacja różnych programów profilaktycznych i osłonowych;
- Podejmowanie licznych działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej członków rodziny zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Duża oferta zajęć sportowych;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

2. SŁABE STRONY

- Słaba świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- Zjawisko alkoholizmu, uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Wyuczona bezradność i mała mobilność osób bezrobotnych;
- Roszczeniowość klientów GOPS;
- Bezrobocie – ograniczona oferta rynku pracy;
- Bardzo trudna sytuacja mieszkaniowa (brak lokali socjalnych);
- Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego;
- Brak dużych zakładów;
- Mała świadomość społeczna w zakresie wspierania rodziny.

3. SZANSE

- Możliwość pozyskania środków finansowych zewnętrznych;
- Utworzenia stanowiska pomocy asystenta rodziny;
- Utworzenie Punktu Konsultacyjnego – Terapeutycznego;

- Ciągłe rosnąca świadomość społeczna;
- Rozszerzenie oferty programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- Duży rozwój pomocy społecznej na rzecz systemu wspierania rodziny;
- Tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym zatrudnienia psychologa i psychoterapeuty w Zespole Szkół;
- Lokalne inicjatywy na rzecz systemu wspierania rodziny.

4. ZAGROŻENIA

- Zatrącanie rodzinnych wartości;
- Uzależnienie rodziny od pomocy społecznej, dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców;
- Znaczny wzrost skomplikowanych problemów rodziny;
- Niespójne i zmienne prawo socjalne utrudniające efektywną pomoc społeczną i wspieranie rodziny;
- Rozwój zjawiska wykluczenia społecznego;
- Zaniedbanie przez rodziców obowiązków opiekuńczo – wychowawczych;
- Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

V CELE I REALIZACJA PROGRAMU

1. Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- a) Profilaktyka oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych.

Tabela 5.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	2016-2018	GOPS	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
2. Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz udzielenie informacji na temat instytucji świadczących pomoc, np. psycholog, prawnik, terapeuta.	2016-2018	GOPS, GKRPA, Urząd Gminy	- liczba specjalistów zatrudnionych przez GOPS - liczba specjalistów zatrudniona przez GKRPA - liczba osób, które skorzystały z porad
3. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii	2016-2018	GOPS, GKRPA	- liczba osób objętych monitorowaniem

4. Diagnoza sytuacji rodzin z uwzględnieniem przyczyn kryzysu w rodzinie.	2016-2018	GOPS, policja, placówki oświatowe	- liczba rodzin objętych diagnozą
5. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.	2016-2018	GOPS	- liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych

Źródło: opracowanie własne

- b) Zapewnienie bezpieczeństwa oraz podstawowych potrzeb bytowych dziecku i członkom jego rodziny.

Tabela 6.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2016-2018	GOPS	- liczba przyznanych zasiłków celowych - liczba rodzin objętych pomocą
2. Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów.	2016-2018	Urząd Gminy	- liczba przyznanych stypendiów
3. Objęcie dożywianiem dzieci w szkole.	2016-2018	GOPS	- liczba przyznanych świadczeń - liczba dzieci dożywianych w szkole
4. Udzielenie wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2016-2018	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, policja	- liczba osób objętych pomocą - liczba założonych „Niebieskich kart”
5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka.	2016-2018	GOPS	- liczba dzieci umieszczonych w placówkach i rodzinach zastępczych - kwota przeznaczona na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach i rodzinach zastępczych
6. Rozpowszechnienie Karty Dużej Rodziny	2016-2018	Gmina, GOPS	Ilość wydanych KDR

Źródło: opracowanie własne

c) Pomoc udzielana rodzinie w procesie wychowania dziecka.

Tabela 7.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
1. Wspieranie rodzin poprzez pracę z asystentem rodziny.	2016-2018	GOPS	- liczba rodzin objętych wsparciem
2. Spotkania z rodzicami.	2016-2018	Placówki oświatowe	- liczba spotkań - liczba rodziców biorących udział w spotkaniach
3. Nadzorowanie stanu zdrowia dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.	2016-2018	Placówki służby zdrowia	- karty leczenia
4. Wsparcie rodzin poprzez działanie rodziny wspierającej	2016-2018	GOPS	- liczba rodzin objętych pomocą

Źródło: opracowanie własne

VI ODBIORCY PROGRAMU

- dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo
- rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym
- przedstawiciele instytucji pracujących na rzecz wspierania rodzin

VII REALIZACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny będzie obejmował okres 3 lat od 2016 r. do 2018 r. Realizatorem Programu będzie GOPS w Pęczniewie we współpracy z:

1. Urząd Gminy Pęczniew
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Zespół Interdyscyplinarny
4. Zespół Szkół w Pęczniewie
5. Publiczne Przedszkole
6. Placówki służby zdrowia
7. Policja
8. Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach

Koordynatorem Programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pęczniewie.

VIII OCZEKIWANE EFEKTY

- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z problemami opiekuńczo – wychowawczymi
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin
- wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, pomoc w rozwiązywaniu problemów rodziny
- poprawa jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
- zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy
- efektywna współpraca instytucji w zakresie wspierania rodzin
- promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na elastyczności, kompleksowości, ciągłości i różnorodności form działania
- integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz przeciwdziałanie i likwidacja czynników dezorganizacyjnych środowiska wychowawcze dzieci i młodzieży
- ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami oraz przestępczością
- pomoc w integracji rodziny z otoczeniem społecznym

IX FINANSOWANIE

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Pęczniew, dotacji z budżetu państwa (m.in. programy rządowe) oraz ewentualnie pozyskanych środków pozabudżetowych z innych źródeł.

Zadania w ramach Programu będą realizowane etapowo zgodnie z potrzebami oraz możliwościami finansowymi Gminy. W planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pęczniewie na rok 2016 na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej przewidziano ze środków własnych gminy kwotę 14 567 zł.

X MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja Programu będą polegać na zgromadzeniu informacji dotyczących realizacji zaplanowanych zadań. Uzyskane informacje pozwolą ocenić efektywność i skuteczność przyjętych założeń a także zaplanować działania profilaktyczne. Ewaluacja wg kryterium użyteczności oraz trwałości ma na celu uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi a rezultatami oraz efektami działań.

Do realizacji wyznaczonych wskaźników będą prowadziły działania, które zostaną poprzedzone analizą sytuacji danej rodziny. Przy ocenie Programu za dany rok kalendarzowy zostaną uwzględnione wskaźniki realizacji zadań w odniesieniu do roku poprzedzającego rok oceny. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań badana za pomocą

ankiet, wywiadów środowiskowych, list wpłat zasiłków, listy dzieci dożywianych w szkole i przedszkolach, aby móc w ten sposób odpowiedzieć na pytani: czy kierunek działań programu jest właściwy. Chcąc uzyskać efektywną realizację założonych celów należy działać w sposób kompleksowy, tj. wszystkie instytucje powinny ze sobą ściśle współpracować. Monitoring i ewaluacja pozwalają na dokończenie oceny stopnia realizacji podstawowych celów Programu.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pęczniewie będzie przedkładał Radzie Gminy Pęczniew sprawozdanie z wykonania zadania. Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.